

Vooronderzoek Conventionele Explosieven Fietsbrug Nigtevecht

Documentcode: 14S113-VO-01

Aantal pagina's: 40 (incl. bijlagen)

Documenthistorie:

Omschrijving	Datum
Definitief	
Herzien	
Concept	6 oktober 2014

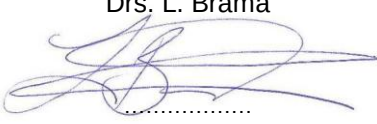
Opgesteld	Gezien	Geaccordeerd
Drs. L. Brama Historicus	A.H. Meijers B/A Sr. OCE-deskundige	E.R. Beute Bedrijfsleider

Foto omslag: Fort Nigtevecht op een luchtfoto van 9 april 1945. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het fort door de Duitse bezetter gebruikt als opslagplaats voor munitie en materieel.
Bron: Wageningen UR, Afdeling Speciale Collecties.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze rapportage mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur. (Artikel 16 Auteurswet 1912).

Het is de opdrachtgever toegestaan voor intern gebruik kopieën te maken zonder voorafgaande toestemming van de auteur.

Voor verdere informatie, vragen en/of suggesties:

Saricon bv

Industrieweg 24, 3361 HJ Sliedrecht

Telefoon: +31 (0) 184 422538

Fax: +31 (0) 184 419821

Internetsite: www.saricon.nl

E-mail algemeen: contact@saricon.nl

INHOUDSOPGAVE

1	SAMENVATTING	5
2	INLEIDING.....	6
2.1	AANLEIDING EN OPDRACHTOMSCHRIJVING	6
2.2	PROBLEEMSTELLING.....	6
2.3	DOELSTELLING	6
2.4	ONDERZOEKSGBIED	7
2.5	ONDERZOEKSMETHODE	9
2.5.1	Algemeen.....	9
2.5.2	Inventarisatie bronnenmateriaal	9
2.5.3	Beoordeling bronnenmateriaal	10
2.5.4	Verantwoording.....	10
2.5.5	Archivering	11
3	INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL	12
3.1	EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK	12
3.1.1	Vooronderzoek.....	12
3.1.2	Opsporing	12
3.2	LITERATUUR	12
3.3	REGIONAAL HISTORISCH CENTRUM VECHT EN VENEN (ARCHIEFBEWAAARPLAATS GEMEENTEARCHIEF NIGTEVECHT)	13
3.4	NOORD-HOLLANDS ARCHIEF (ARCHIEFBEWAAARPLAATS PROVINCIAAL ARCHIEF NOORD-HOLLAND)	16
3.5	NATIONAAL ARCHIEF	17
3.6	SEMISTATISCHE ARCHIEFDIENSTEN DEFENSIE	18
3.7	NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE HISTORIE (NIMH)	18
3.8	NEDERLANDS INSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE (NIOD)	20
3.9	EXPLOSIEVEN OPRUIMINGSDIENST DEFENSIE (EOD)	21
3.9.1	Collectie ruimrapporten, 1971-heden.....	21
3.9.2	Collectie mijnenvelddocumentatie, 1944-1947.....	21
3.10	THE NATIONAL ARCHIVES, LONDEN	22
3.11	BUNDESARCHIV-MILITÄRARCHIV, FREIBURG	23
3.12	NIEUWSBERICHTEN	24
3.12.1	Saricon collectie.....	24
3.13	COLLECTIE STAFKAARTEN KADASTER.....	24
3.14	LUCHTFOTO'S.....	24
3.14.1	Luchtfoto's 1940-1945	24
3.14.2	Naoorlogse luchtfoto's en satellietbeelden.....	29
4	CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN	30

5	BEOORDELING BRONNENMATERIAAL	31
5.1	INLEIDING	31
5.2	LEEMTEN IN KENNIS	31
5.3	BEOORDELING RELEVANTIE GEBEURTENISSEN VOOR HET ONDERZOEKSGBIED.....	32
6	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	33
6.1	CONCLUSIE	33
6.2	ADVIES VERVOLGTRAJECT.....	33
7	BIJLAGEN.....	34

1 SAMENVATTING

In opdracht van provincie Noord-Holland heeft Saricon een vooronderzoek Conventionele Explosieven (hierna: CE) uitgevoerd ter plaatse van de locatie Fietsbrug te Nigtevecht. Aanleiding voor het vooronderzoek vormen toekomstig geplande werkzaamheden voor de aanleg van de fietsbrug.

Op basis van de beoordeling van alle op het moment van opstellen van dit rapport beschikbare bronnenmateriaal is geconcludeerd dat er onvoldoende indicaties zijn om te spreken van de mogelijke aanwezigheid van CE. Het onderzoeksgebied is **onverdacht** van CE. Dit is gespecificeerd op de CE-bodembelastingkaart in bijlage 3. Saricon adviseert een afschrift van dit rapport naar de betrokken gemeente te versturen zodat het bevoegd gezag op de hoogte is van het onderzoek.

Saricon adviseert om **geen** opsporing van CE te laten uitvoeren in het onderzoeksgebied.

Mochten bij werkzaamheden in de onverdachte gebieden toch spontaan CE worden aangetroffen dan is het zaak dat een procedure in werking wordt gesteld om het risico tot een minimum te beperken. De politie moet worden gewaarschuwd, die de EOD van een eventuele vondst in kennis zal stellen.

2 INLEIDING

2.1 AANLEIDING EN OPDRACHTOMSCHRIJVING

In opdracht van provincie Noord-Holland heeft Saricon een vooronderzoek CE uitgevoerd ter plaatse van de locatie Fietsbrug te Nigtevecht. Aanleiding voor het vooronderzoek vormen toekomstig geplande werkzaamheden voor de aanleg van de fietsbrug.

Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de offerte met kenmerk: 2014-S-122-AB-01 d.d. 23 juni 2014. De opdracht is verkregen per brief met kenmerk: 314271/450054 d.d. 28 augustus 2014.

2.2 PROBLEEMSTELLING

Als gevolg van oorlogshandelingen in de Tweede Wereldoorlog kunnen conventionele explosieven (hierna: CE) zijn achtergebleven. Bij het spontaan aantreffen van CE ontstaat een verhoogd veiligheidsrisico doordat het explosief door direct contact of trillingen kan exploderen. Dergelijke ongecontroleerde explosies kunnen dodelijk letsel en zware schade aan materieel en omgeving tot gevolg hebben. Tevens kan een spontane vondst resulteren in meerkosten door stagnatie van de uitvoeringswerkzaamheden.

De mogelijke aanwezigheid van CE ter plaatse van de locatie fietsbrug te Nigtevecht (hierna: onderzoeksgebied) dient aan de hand van een vooronderzoek te worden onderzocht, opdat de opdrachtgever een beredeneerd oordeel kan vellen over de noodzaak en vorm van vervolgwerkzaamheden in het kader van explosievenopsporing en/of risicobeheersing rond werkzaamheden in de nabije of verdere toekomst.

2.3 DOELSTELLING

Het vooronderzoek heeft tot doel om te beoordelen of er indicaties zijn dat ter plaatse van het onderzoeksgebied CE aanwezig zijn. Indien CE aanwezig kunnen zijn, dan dient dit te worden gespecificeerd in termen van:

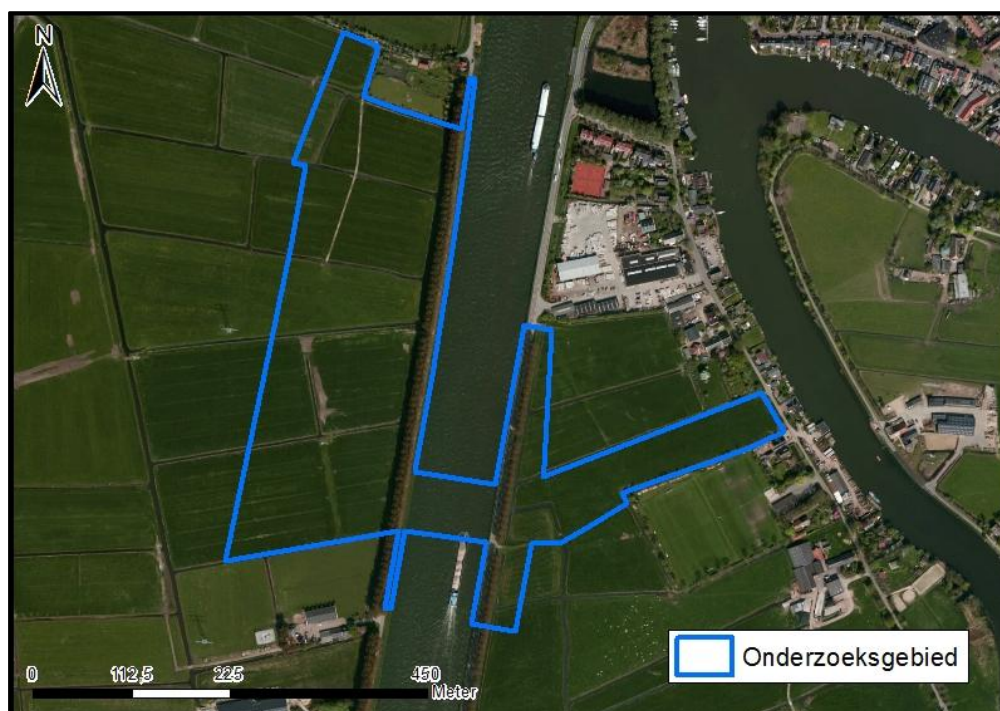
- Afbakening van het op CE verdacht gebied in horizontale en verticale zin;
- Hoofdsoort, subsoort, gewicht/kaliber, verschijningsvorm, nationaliteit van de CE; en, indien mogelijk, aantallen CE en het verwachte type ontstekers.

2.4 ONDERZOEKSGBIED

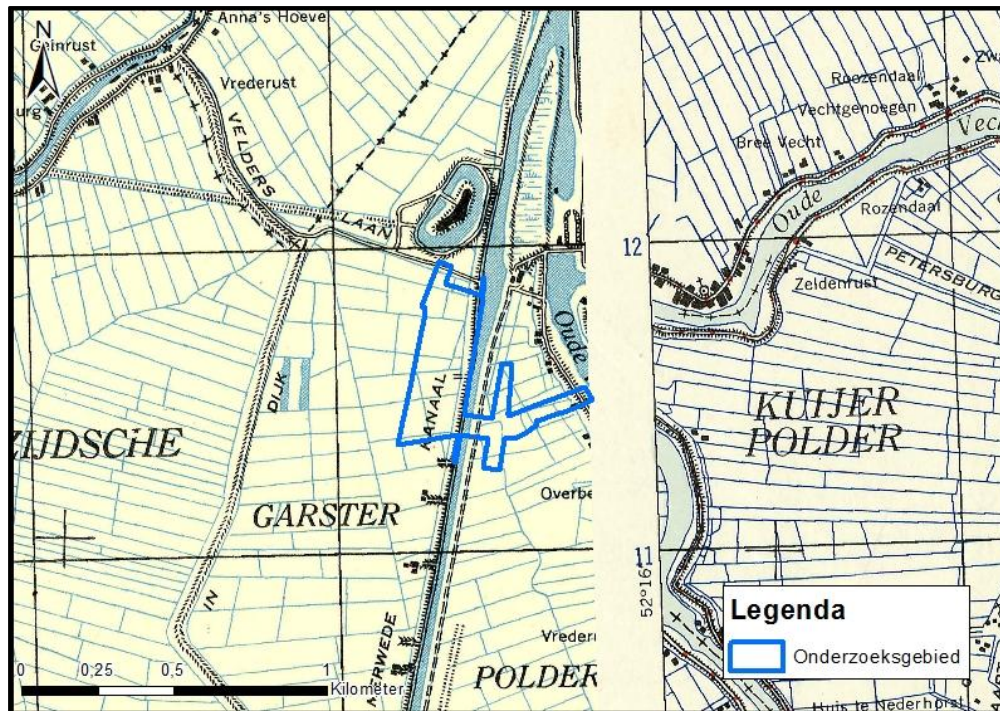
Het onderzoeksgebied is gelegen in de gemeente Stichtse Vecht en de gemeente Ronde Venen. In de gemeente Stichtse Vecht wordt het onderzoeksgebied ten noorden begrensd door de Velterslaan en ten oosten door het Amsterdam-Rijnkanaal. Ten zuiden en ten westen zijn weilanden gelegen. Het onderzoeksgebied bestrijkt voor een deel het Amsterdam-Rijnkanaal en wordt in de gemeente Ronde Venen vervolgens eveneens omgeven door weilanden. In het oosten grenst het onderzoeksgebied hier aan de Vreelandseweg. Het onderzoeksgebied is weergegeven in de figuren 1 en 2.

In dit onderzoek is niet enkel gekeken naar gebeurtenissen die met zekerheid plaatsvonden binnen de grenzen van het onderzoeksgebied, maar zijn alle door Saricon als relevant beschouwde bevindingen uit de omgeving van het onderzoeksgebied opgenomen.

Informatie over eventuele gemeentelijke herindelingen en/of gewijzigde gemeentegrenzen is bepalend voor de keuze van de te raadplegen archiefbewaarplaatsen en de te gebruiken zoektermen in het diverse bronnenmateriaal. Tijdens de Tweede Wereldoorlog vormde Nigtevecht een zelfstandige gemeente. Op 1 januari 1989 ging Nigtevecht op in de gemeente Loenen. Op 1 januari 2011 is Loenen deel gaan uitmaken van de gemeente Stichtse Vecht.

Figuur 1 Begrenzing onderzoeksgebied, huidige topografie. Bron: World Imagery via Esri.

Figuur 2 Begrenzing onderzoeksgebied, situatie Tweede Wereldoorlog. Bron: Kadaster.

2.5 ONDERZOEKSMETHODE

2.5.1 Algemeen

Het vooronderzoek CE dient conform de vigerende wet- en regelgeving te worden uitgevoerd volgens de eisen uit paragraaf 6.5 en bijlage 3 van het Werkveldspecifiek certificatieschema voor het systeemcertificaat Opsporen Conventionele Explosieven 2012, versie 1 (hierna: WSCS-OCE). Het WSCS-OCE heeft per 1 juli 2012 de Beoordelingsrichtlijn Opsporen Conventionele Explosieven, versie 2007-02 (BRL-OCE 2007) vervangen.

NB. Eind januari 2014 is door het Centraal College van Deskundigen-OCE een wijzigingsversie van het WSCS-OCE vastgesteld. De concept-wijzigingsversie ligt d.d. medio 2014 ter beoordeling bij het Ministerie van SZW. De verwachting is dat de wijzigingsversie in het najaar van 2014 of in 2015 van kracht zal worden. Saricon heeft in dit vooronderzoek deels gebruikgemaakt van de methoden beschreven in de concept-wijzigingsversie. Zie ook paragraaf 5.1

In het WSCS-OCE is vermeld dat het vooronderzoek CE bestaat uit het inventariseren en het beoordelen van historisch bronnenmateriaal. Voor de uitvoering van beide fases zijn in het WSCS-OCE richtlijnen opgenomen. Het eindresultaat van een vooronderzoek is een rapportage en een bijbehorende CE-bodembelastingkaart.

Saricon is gecertificeerd volgens het WSCS-OCE – zie bijlage 4 – en voert zijn vooronderzoeken dan ook uit volgens de in dit document gestelde richtlijnen.

2.5.2 Inventarisatie bronnenmateriaal

Het bronnenonderzoek vindt plaats op basis van een inventarisatie van:

- gebeurtenissen die hebben geleid tot de mogelijke aanwezigheid van CE (indicaties);
- gebeurtenissen die hebben geleid tot het niet aanwezig zijn van CE (contra-indicaties).

De indicaties en contra-indicaties worden verzameld aan de hand van literatuuronderzoek, archiefonderzoek, luchtfoto-onderzoek en eventueel getuigenonderzoek. Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van de bronnen die zijn vermeld in hoofdstuk 3 en in de bronnenlijst in bijlage 2.

Onder **indicaties** voor de aanwezigheid van CE kunnen bijvoorbeeld worden verstaan: vermeldingen van bombardementen of grondgevechten in literatuur en archiefstukken, of aanwezigheid van kraters of militaire objecten in het landschap zoals zichtbaar op luchtverkenning-foto's uit de oorlogsperiode.

Onder **contra-indicaties** voor de aanwezigheid van CE kan een veelheid aan gegevens worden verstaan, variërend van vrijwaringstekeningen opgesteld door gecertificeerde explosievenopsporingsbedrijven tot gegevens over naoorlogs bodemverzet waaruit kan blijken dat naoorlogs significante hoeveelheden grond zijn verwijderd. Dergelijke gegevens over naoorlogs grondverzet worden alleen verzameld en geanalyseerd, indien de gegevens over de periode 1940-1945 voldoende indicaties voor de aanwezigheid van CE bevatten.

Voor dit onderzoek is gebruikgemaakt van een geografisch informatiesysteem (GIS). Het GIS betreft een digitale kaart met gekoppelde database, waarin zo veel mogelijk historische informatie (met een geografische component) is verzameld die van belang kan zijn voor het bepalen van de kans op aanwezigheid van CE.

Zo worden in GIS de historische luchtverkenning-foto's en stafkaarten uit de periode 1940-1945 gepositioneerd ten opzichte van de huidige topografie, bij voorkeur de GBKN. Vervol-

gens worden alle op luchtfoto's zichtbare indicaties voor de aanwezigheid van CE verwerkt. Ook andere indicaties en contra-indicaties worden zo veel mogelijk vertaald naar een locatie in het RD-coördinatenstelsel en opgeslagen in het GIS.

De gegevensset in het GIS is de basis voor de beoordeling of sprake is van op CE verdachte gebieden binnen het onderzoeksgebied, alsmede voor een juiste afbakening van deze gebieden.

2.5.3 Beoordeling bronnenmateriaal

In deze fase van het vooronderzoek worden de indicaties en contra-indicaties uit het bronnenonderzoek beoordeeld. Op basis daarvan wordt vastgesteld wat de op CE **verdachte gebieden** zijn. Bij het aanmerken van de verdachte gebieden wordt zo veel mogelijk gebruikgemaakt van de richtlijnen beschreven in bijlage 3 van het WSCS-OCE.

Indien sprake is van verdachte gebieden, dan wordt tevens bepaald:

- Hoofdsoort, subsoort, gewicht/kaliber, verschijningsvorm, nationaliteit van de CE; en, indien mogelijk, aantallen CE en het verwachte type ontstekers.
- de horizontale afbakening van het verdacht gebied;
- de verticale afbakening van het verdacht gebied (dus: hoe diep kunnen CE liggen?).

Bij het aanmerken van verdachte gebieden geldt, dat dit in principe alleen mogelijk is, indien via luchtfoto's of kaartmateriaal met voldoende detailniveau een locatie van een indicatie voor de aanwezigheid van CE kan worden vastgesteld.

Het resultaat van de beoordeling van bronnenmateriaal met behulp van het GIS wordt gepresenteerd op de CE-bodembelastingkaart. Deze kaart bevat:

- de voor het onderzoeksgebied relevante indicaties en contra-indicaties;
- de horizontale grenzen van het op CE verdachte gebied, gespecificeerd naar hoofdsoort, verschijningsvorm en nationaliteit van de aan te treffen CE.

In tegenstelling tot wat de naam 'CE-bodembelastingkaart' kan doen vermoeden, betekent de eventuele aanwezigheid van op CE verdachte gebieden op de CE-bodembelastingkaart niet, dat naar inschatting van de stellers op die locaties pertinent CE aanwezig zullen zijn. Omgekeerd betekent de eventuele afwezigheid van op CE verdachte gebieden op de CE-bodembelastingkaart niet, dat naar inschatting van de stellers op deze locaties pertinent géén CE aanwezig zullen zijn. Of de bodem daadwerkelijk is belast met CE, kan alleen worden vastgesteld via fysieke explosievenopsporingswerkzaamheden. Dergelijke werkzaamheden kunnen in principe alleen doelmatig worden uitgevoerd wanneer een volledig vooronderzoek conform WSCS-OCE voor het betreffende gebied is uitgevoerd.

2.5.4 Verantwoording

- Het vooronderzoek is uitgevoerd door historicus drs. L. Brama;
- Het GIS en het kaartmateriaal in bijlage 3 zijn vervaardigd door GIS-deskundige G.J. van Dam MSc;
- Het vooronderzoek is mede beoordeeld door senior OCE-deskundige A.H. Meijers;
- De luchtfoto-interpretatie (zie paragraaf 3.19) is uitgevoerd door A.H. Meijers en L. Brama;
- Bovengenoemde personen werken onder verantwoordelijkheid van E.R. Beute, die kennis heeft genomen van de inhoud van deze rapportage en deze heeft geaccordeerd.

2.5.5 Archivering

De gegevens die tijdens dit onderzoek zijn verzameld en beoordeeld, alsmede de rapportage en CE-bodembelastingkaart, zijn door Saricon gearhiveerd onder het projectdossier met projectnummer 14S113. Gegevens benodigd voor een vervolgstap in het proces van opsporen van CE zijn in dit projectdossier te vinden. Zij zijn, voor zover niet in deze rapportage beschreven, op aanvraag bij Saricon beschikbaar. Projectdossiers worden minimaal tien jaar bewaard.

3 INVENTARISATIE BRONNENMATERIAAL

3.1 EERDER UITGEVOERD ONDERZOEK

Voor dit vooronderzoek heeft Saricon rapportages van eerder uitgevoerde vooronderzoeken CE en/of explosievenopsporingswerken bestudeerd voor locaties in (de nabijheid van) het onderzoeksgebied.

Saricon heeft hiertoe het eigen bedrijfsarchief geraadpleegd. Voorts heeft Saricon contact opgenomen met de gemeenten Stichtse Vecht en Ronde Venen om informatie in te winnen over eventueel door derden uitgevoerde onderzoeken. De gemeente Ronde Venen liet per email weten dat in Ronde Venen geen vooronderzoeken bekend zijn.

De relevante informatie uit de hieronder genoemde onderzoeken is verwerkt in deze rapportage en/of het bij deze rapportage behorende GIS.

3.1.1 Vooronderzoek

In 2008 heeft Saricon in opdracht van Rijkswaterstaat voor het gehele Amsterdam-Rijnkanaal een vooronderzoek uitgevoerd. In 2014 heeft Saricon een onderzoek opgestart om het vooronderzoek uit 2008 volgens de richtlijnen van het WSCS-OCE te complementeren. Dit onderzoek loopt nog. De onderzoeksresultaten uit 2008 zijn opgenomen in het rapport: 'Vooronderzoek Conventionele Explosieven Amsterdam-Rijnkanaal met kenmerk 72389-VO-04 d.d. 2 september 2008.

In 2012 heeft Saricon in opdracht van Grontmij een vooronderzoek uitgevoerd voor de locatie fietsbrug te Nigtevecht. Het onderzoeksgebied ligt ten noorden van het huidige onderzoeksgebied ter hoogte van fort Nigtevecht. De onderzoeksresultaten zijn opgenomen in het rapport: 'Vooronderzoek Conventionele Explosieven Fietsbrug Nigtevecht met kenmerk 12S048-VO-01 d.d. 20 april 2012. Dit onderzoek voldoet aan de richtlijnen die de WSCS-OCE aan het vooronderzoek stelt en de resultaten zijn daarom meegenomen in deze rapportage.

3.1.2 Opsporing

Er zijn Saricon geen opsporingswerkzaamheden bekend in de gemeente Ronde Venen en Stichtse Vecht.

3.2 LITERATUUR

Voor dit onderzoek is literatuur bestudeerd. Het betreft zowel overzichtswerken over het verloop van de lucht- en grondoorlog in Nederland, als streekgebonden literatuur. Voor een overzicht van de geraadpleegde werken, zie bijlage 2. Hieronder zijn de bevindingen weergegeven.

Ten noorden van het onderzoeksgebied ligt fort Nigtevecht. Het fort maakt onderdeel uit van de stelling van Amsterdam. In 1888 werd begonnen met de bouw van het fort en in 1904 werd deze voltooid. Tijdens de mobilisatietijd van 1914 tot 1918 waren militairen in het fort gelegerd. Tijdens de Tweede Wereldoorlog (een exacte datum is niet bekend) werden de stalen hefkoepels van het geschut door de Duitse bezetter verwijderd ten behoeve van de oorlogsin-

dustrie.¹ In april 1945 werden bij Nederhorst den Berg (in de nabijheid van het onderzoeksgebied) stukken land ten oosten van de Vecht door de Duitse bezetter geïnundeerd.

Uit het literatuuronderzoek zijn geen gegevens bekend dat het onderzoeksgebied getroffen is geweest door bombardementen en/of andere luchtaanvallen.

Vliegtuigcrashes

In 2008 is voor het eerst het verliesregister van de Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945 (SGLO) samengesteld. Dit register, dat van tijd tot tijd wordt geüpdate aan de hand van nieuw beschikbaar komende historische informatie, betreft een in verregaande mate correct en volledig overzicht van de crashes van militaire vliegtuigen die in de Tweede Wereldoorlog op Nederlands grondgebied hebben plaatsgevonden. Uit het register zijn geen gegevens bekend dat in of in de omgeving van het onderzoeksgebied vliegtuigen zijn gecrasht.

3.3 REGIONAAL HISTORISCH CENTRUM VECHT EN VENEN (ARCHIEFBEWAAARPLAATS GEMEENTEARCHIEF NIGTEVECHT)

In het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen te Breukelen is het volgende archief geraadpleegd:

- **Archief gemeente Nigtevecht 1600-1942, toegangsnummer 1039;**
- **Archief gemeente Nigtevecht 1943-1988, toegangsnummer 1040.**

In overleg met de opdrachtgever is bepaald in het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen niet te zoeken naar eventuele gegevens over naoorlogse ontwikkelingen in het onderzoeksgebied die een contra-indicatie kunnen zijn voor de aanwezigheid van CE. Een onderzoek naar de naoorlogse ontwikkelingen beperkt zich alleen tot een vergelijking van de luchtfoto's uit de Tweede Wereldoorlog met de huidige satellietbeelden van het onderzoeksgebied² (zie paragraaf 3.19).

Luchtbeschermingsdienst

In het archief van de gemeente Nigtevecht zijn documenten van de luchtbeschermingsdienst aanwezig. De luchtbeschermingsdienst was tijdens de Tweede Wereldoorlog verantwoordelijk voor het geven van luchalarm bij bombardementen, het controleren van verduisteringsmaatregelen en het opnemen van schade na uitgevoerde bombardementen.

Idealiter worden bij het archiefonderzoek – door de luchtbeschermingsdienst, politie of marechaussee opgestelde – processen-verbaal aangetroffen van luchtaanvallen. De beschikbaarheid van dergelijke documenten wisselt sterk per luchtbeschermingsdienstarchief. In het geval van de gemeente Nigtevecht zijn kwartaalmeldingen gevonden.

Geraadpleegde stukken:

1039 Archief gemeente Nigtevecht 1600-1942

Inventarisnr.	Dossierreferentie	Relevant
191	Agenda van ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken, 1940. Brandweer.	Nee
193	Agenda van ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken, 1940. Landsverdediging.	

¹ www.wikipedia.org. Zoekterm: fort Nigtevecht. Datum raadplegen website: 17 september 2014.

² Zie offerte 2014-S-134-AB-02 d.d. 26 juni 2014.

Inventarisnr.	Dossierreferentie	Relevant
199	Agenda van ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken, 1941. Brandweer en Landsverdediging.	Ja. Zie tabel relevante stukken
204	Agenda van ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken, 1942. Brandweer.	
205	Agenda van ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken, 1942. Landsverdediging. Melding d.d. 10 november 1942 van de burgemeester aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.	
309	Luchtbeschermingsdienst Nigtevecht 1937-1945. Opmerking: dit archief is nog niet ontsloten. Meldingen van de Luchtbeschermingsdienst lopen van 1943-1945.	
	Melding d.d. 15 april 1943 van de burgemeester van Nigtevecht aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.	
	Melding d.d. 23 juni 1943 en 14 januari 1944 van de burgemeester aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.	
	Melding d.d. 11 oktober 1943 van de burgemeester aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.	
	Melding d.d. 8 maart 1944 van de burgemeester aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.	
	Melding d.d. 11 oktober 1944 van de burgemeester aan de afdeling Luchtbescherming van de politie te Zwolle.	
	Bericht d.d. 19 december 1945 van de burgemeester aan het bestuur van het Waterschap Garsten.	

Oorlogsschaderapporten

In het archief van de gemeente Nigtevecht zijn geen oorlogsschaderapporten aanwezig. Oorlogsschaderapporten kunnen bijvoorbeeld opgaven van schade aan de schade-enquêtecommissie betreffen. Deze schade-enquêtecommissie is na de Tweede Wereldoorlog door het ministerie van Financiën in het leven geroepen om geleden oorlogsschade te registreren en te taxeren voor vergoeding. Maar – en dit kon verschillen per gemeente en per provincie – er zijn diverse andere soorten oorlogsschaderapporten bekend, zowel uit de periode Tweede Wereldoorlog als uit de naoorlogse periode.

Aangetroffen / geruimde explosieven

In het archief van de gemeente Nigtevecht zijn geen documenten aanwezig betreffende het aantreffen en/of ruimen van explosieven gedurende de Tweede Wereldoorlog en daarna.

Hieronder volgt de in het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen aangetroffen informatie, voor zover deze mogelijk relevant is voor het onderzoeksgebied:

Mogelijk relevante stukken:

Toegang	Inventaris	Omschrijving	Inhoud
1039	205	<i>Agenda van ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken, 1942. Landsverdediging.</i> <i>Melding d.d. 10 november 1942 van de burgemeester aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.</i>	'In het derde kwartaal van 1942 zijn geen bomscherven ingeleverd.'
	309	<i>Luchtbeschermingsdienst Nigtevecht 1937-1945.</i> <i>Melding d.d. 15 april 1943 van de burgemeester van Nigtevecht aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.</i>	'In het eerste kwartaal van 1943 hebben geen luchtaanvallen plaatsgevonden en zijn ook geen bomscherven ingeleverd.'
		<i>Melding d.d. 23 juni 1943 en 14 januari 1944 van de burgemeester aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.</i>	'In het vierde kwartaal van 1943 hebben geen luchtaanvallen plaatsgevonden en zijn geen bomscherven ingeleverd.'
		<i>Melding d.d. 11 oktober 1943 van de burgemeester aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.</i>	'In het derde kwartaal van 1943 hebben geen luchtaanvallen plaatsgevonden en zijn geen bomscherven ingeleverd.'
		<i>Melding d.d. 8 maart 1944 van de burgemeester aan de Hoofdinspecteur voor de Luchtbescherming.</i>	'In het eerste kwartaal van 1944 hebben geen luchtaanvallen plaatsgevonden en zijn geen bomscherven ingeleverd.'
		<i>Melding d.d. 11 oktober 1944 van de burgemeester aan de afdeling Luchtbescherming van de politie te Zwolle.</i>	'In het derde kwartaal van 1944 hebben geen luchtaanvallen plaatsgevonden en zijn geen bomscherven ingeleverd.'
		<i>Bericht d.d. 19 december 1945 van de burgemeester aan het bestuur van het Waterschap Garsten.</i>	'In het laatste stadium van de oorlog zijn in de westelijke Vechtdijk van de gemeente Nigtevecht schuilgaten gegraven.' Deze locatie valt buiten het onderzoeksgebied.

Samenvatting archiefonderzoek Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen:

Van 1942 tot 1944 vielen in de gemeente Nigtevecht geen bommen. In de laatste fase van de oorlog werden in de westelijke Vechtdijk schuilgaten gegraven. Het uiterst oostelijke deel van het onderzoeksgebied grenst aan de westelijke Vechtdijk.

3.4 NOORD-HOLLANDS ARCHIEF (ARCHIEFBEWAARPLAATS PROVINCIAAL ARCHIEF NOORD-HOLLAND)

Saricon heeft het Noord-Hollands Archief te Haarlem bezocht. In deze archiefbewaarplaats berust het archief van het **Militair Gezag in Noord-Holland**. Het Militair Gezag vormde in de periode tussen de bevrijding en de herinstallatie van de Nederlandse regering het bevoegd gezag in de bevrijde delen van Nederland. Het werkte in deze periode samen met de geallieerde bevrijdingslegers.

Een van de taken van het Militair Gezag was het (mede) coördineren van het ruimen van mijnen en andere explosieven. In de archieven van het Militair Gezag zijn over bovengenoemde onderwerpen dan ook diverse documenten terug te vinden.

Aan het hoofd van het Militair Gezag in elke provincie stond een Provinciaal Militaire Commissaris (PMC); het Militair Gezag in elke provincie was verdeeld in verschillende districten. De gemeente Nigtevecht viel onder de District Militaire Commissaris (DMC) Hilversum. Saricon heeft zowel stukken van de PMC Noord-Holland als van de DMC Hilversum geraadpleegd.

In overleg met de opdrachtgever is bepaald in het Noord-Hollands archief niet te zoeken naar eventuele gegevens over naoorlogse ontwikkelingen in het onderzoeksgebied die een contra-indicatie kunnen zijn voor de aanwezigheid van CE (zie ook paragraaf 3.3 naoorlogse ontwikkelingen).

- **Archief Militair Gezag in Noord-Holland, 1945-1946 (toegangsnummer 245)**

Geraadpleegde stukken:

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
14	PMC Noord-Holland. Brandweer en Luchtbescherming	Nee.
	PMC Noord-Holland. Openbare Werken. Map 108: Bruggen en mijnopruiming – algemene correspondentie.	
19	PMC Noord-Holland. Algemene Zaken. Map 149: Algemene correspondentie. Mijnen in de kuststrook – gelegd en geruimd – opgaven.	
28	PMC Noord-Holland. Brandweer en Luchtbescherming (Algemeen Militair Commissaris N-H). Map 200: Springladingen, mijnen en munitie – opgaven van en correspondentie over.	
Zonder nummer	DMC Hilversum.	

Samenvatting onderzoek Noord-Hollands Archief:

Met betrekking tot het onderzoeksgebied zijn geen relevante gegevens gevonden.

3.5 NATIONAAL ARCHIEF

Saricon heeft het Nationaal Archief te Den Haag geraadpleegd. Het volgende dossier is ingezien:

- **Inspectie Bescherming Bevolking Luchtaanvallen (toegangsnummer 2.04.53.15)**

De **Inspectie Bescherming Bevolking Luchtaanvallen** werd in 1936 opgericht met als taak om alle gemeentelijke activiteiten op het terrein van bescherming tegen luchtaanvallen te coördineren. In dit archief zijn documenten over uiteenlopende onderwerpen te vinden, zoals voorlichtingsmateriaal voor de bevolking, regels voor verduistering, en maatregelen voor de bescherming van kunstschaten, monumenten, scholen en kerken. Voor een beperkt aantal gemeenten in Nederland bevat dit archief bovendien rapporten over bombardementen en andere luchtactiviteiten in de eerste oorlogsjaren. Naar deze laatste gegevens is in dit archief gezocht.

Geraadpleegde stukken:

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
75	Meldingen en processen-verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde luchtactiviteiten, 1940-1941, Noord-Holland	Nee.

Met betrekking tot het onderzoeksgebied zijn in dit archief geen relevante gegevens gevonden.

Voorts zijn in het Nationaal Archief documenten uit het volgende archief ingezien:

- **Ministerie van Binnenlandse Zaken, Korps Hulpverleningsdienst (toegangsnummer 2.04.110)**

Na de Tweede Wereldoorlog, in februari 1946, werd het **Korps Hulpverleningsdienst** geformeerd uit personeel van luchtbeschermingsdiensten van verschillende gemeenten. Het korps hielp bij de ruiming van achtergebleven munitie en kreeg daartoe enige opleiding van militaire instanties. Ook had het korps een voorlichtingstaak aan kinderen over zwerfmunitie. In de loop der jaren bleek echter dat het, inmiddels sterk ingekrompen korps, zijn taken niet meer goed kon uitoefenen en in 1972 werd besloten om de verantwoordelijkheid voor het opruimen van munitie over te dragen aan het ministerie van Defensie. Het Korps Hulpverleningsdienst werd op 31 december 1972 opgeheven.

Geraadpleegde stukken:

Inventarisnr.	Omschrijving
5	Correspondentie van de Hulpverleningsdienst, 1959-1974
47	Stukken betreffende de bewaking van munitiedumps, 1947.
51-66	Registers inzake meldingen van geruimde explosieven. Diverse kringen, 1954-1967.
68	Stukken betreffende het dumpen van munitie in zee, 1960-1971.

In de correspondentie van de Hulpverleningsdienst (inventarisnummer 5) zijn juridische en administratieve stukken aanwezig betreffende het bestuur van de organisatie. In inventarisnummer 47 worden stukken bewaard over de bewaking van de munitieopslagdepots en het vervoer ervan naar dumpplaatsen. Exacte locaties waar deze depots gelegen waren worden niet genoemd. Voor wat betreft de locatie van de dumpplaatsen kan uit inventarisnummer 68 worden opgemaakt dat dit veelvuldig gebeurde in de Oosterschelde bij het 'gat van Zierik-zee'. In de registers inzake de meldingen van geruimde explosieven (inventarisnummers 51

t/m 66) is per gemeente vastgelegd hoeveel granaten en kleinkalibermunitie er is verzameld en wie (welke ruimploeg) de munitie heeft opgeruimd. In het register is minutieus bijgehouden hoeveel ton aan munitie uit een gemeente per jaar is afgevoerd voor dump en/ of vernietiging. Echter, detailinformatie op welke locatie binnen de gemeente de munitie is aangetroffen ontbreekt.

Dergelijke informatie is in de periode waarin het Korps Hulpverleningsdienst actief was (1946-1972) vermoedelijk wel gedocumenteerd, maar vervolgens vernietigd, ofwel niet zodanig gearriveerd dat deze informatie heden ten dage nog vindbaar is. Met betrekking tot het onderzoeksgebied zijn dus geen relevante gegevens gevonden.

Dit betekent dat alle momenteel in de explosievenopsporingsbranche actieve partijen wat betreft de in de periode tot 1972 reeds plaatsgehad hebbende explosievenruiming te maken hebben met een belangrijk hiaat in het vooronderzoek explosieven. Zie paragraaf 5.2, 'leemten in kennis'.

Samenvatting onderzoek Nationaal Archief

In de geraadpleegde archieven is geen relevante informatie met betrekking tot het onderzoeksgebied gevonden.

3.6 SEMISTATISCHE ARCHIEFDIENSTEN DEFENSIE

De semistatistische archiefdiensten van het ministerie van Defensie in Rijswijk beheren de archieven van het ministerie van Defensie voordat deze aan het Nationaal Archief worden overgedragen. Geraadpleegd is het archief van de Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD), 1945-1947.³ De MMOD was na de Tweede Wereldoorlog in Nederland verantwoordelijk voor het opruimen van mijnen en achtergelaten munitie. Het archief bestaat uit meldingen, kaarten, plattegronden en ruimingrapporten van Nederlandse gemeenten.

Saricon heeft gezocht naar stukken van de (voormalige) gemeente Nigtevecht. In het archief zijn met betrekking tot het onderzoeksgebied geen relevante gegevens gevonden.

3.7 NEDERLANDS INSTITUUT VOOR MILITAIRE HISTORIE (NIMH)

Het NIMH in Den Haag beheert collecties over de geschiedenis van de Nederlandse krijgsmacht.

- **Collectie Duitse Verdedigingswerken (toegangsnummer 575)**

Geraadpleegd is de collectie met toegangsnummer 575, *Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog en rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan het Bureau Inlichtingen Londen 1940-1945*. Deze collectie bestaat onder meer uit inlichtingenrapporten en kaarten van Duitse verdedigingswerken, opgesteld door Nederlandse verzetsgroeperingen.

Geraadpleegde stukken

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
120	Verslag verdedigingswerken en inundaties in de bezettingstijd deel II. Hoofdstuk VI de provincie Noord-Holland: overzicht van de waterstanden op	Nee.

³ Dit archief heeft geen specifiekere aanduiding via een collectie- of toegangsnummer.

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
	de Vecht en op het Merwedekanaal aan de sluizen te Nigtevecht van 1 april tot en met 7 mei 1945.	
328	Bericht E/2411/45 d.d. 18 februari 1945. Inlichtingen betreffende het inundatiegebied in het rayon Abcoude, alsmede over de forten te Abcoude, Nigtevecht en Winkel.	Ja. Zie tabel mogelijk relevante stukken.

Mogelijk relevante stukken:

Inventarisnr.	Inhoud
328	'(..) 2) Fort Nigtevecht (..) die dienst doet als opslagplaats van munitie en materieel. (..) Het fort is omgeven door een brede gracht. Dit fort staat onder bewaking van 15 Russen, terwijl geen Duitsers aanwezig zijn. Wel wordt vrij regelmatig gecontroleerd door de Duitse militaire bezetting van fort Abcoude. In fort Nigtevecht is opgeslagen: olie, benzine, 40 herenfietsen, handgranaten, karabijnen en munitie. Deze berichten zijn uit de eerste hand, nl. van de Russen die het fort bewaken. Deze persoon spreekt vlot Duits, is 25 jaar, studeerde te Charkow (Oekraïne) voor Electrotechn. ingenieur. Werd in 1941 gedwongen in D. (Duitsland) te werken en werd met verloop van een half jaar bij de Weermacht ingedeeld.'

In Fort Nigtevecht is opgeslagen: olie, benzine, 40 herenfietsen, handgranaten, karabijnen en munitie. Deze berichten zijn uit de eerste hand, n.l. van de Russen, die het Fort bewaken. Deze persoon spreekt vlot Duits, is 25 jaar, studeerde te Charkow voor Electrotechn. ingenieur. Werd in 1941 gedwongen in D. te werken en werd met verloop van een half jaar bij de Weermacht ingedeeld.

Figuur 3 Uitsnede uit kaart en fragment van bericht E/2411/45 met daarop ingetekend fort Nigtevecht. Bron: NIMH, collectie Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog en rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan het Bureau Inlichtingen Londen 1940-1945, inv.nr. 328.

- **Collectie Gevechtsverslagen en Rapporten mei 1940 (toegangsnummer 409)**

Geraadpleegd is de collectie met toegangsnummer 409, gevechtsverslagen en rapporten mei 1940. Hierin is detailinformatie te vinden over de strijd op Nederlands grondgebied in de periode 10-14 mei 1940. De collectie bestaat uit verslagen en rapporten zoals die werden ingeleverd door officieren, onderofficieren en manschappen bij de Krijgsgeschiedkundige Sectie van het Hoofdkwartier van de Generale Staf. Dit gebeurde kort na de strijd of kort na de Tweede Wereldoorlog.

Deze collectie dient conform WSCS-OCE te worden geraadpleegd wanneer het overige bronnenmateriaal indicaties bevat dat de grondoorlog in mei 1940 relevantie heeft voor het onderzoeksgebied. Dit is met betrekking tot het onderzoeksgebied niet het geval. In of in de directe omgeving van het onderzoeksgebied hebben tijdens de meidagen van 1940 geen gevechten plaatsgevonden. De collectie is dan ook niet geraadpleegd.

Samenvatting onderzoek NIMH

Het fort Nigtevecht was op 18 februari 1945 in gebruik als munitie- en materieelopslagplaats. Het fort ligt ten noorden van het onderzoeksgebied.

3.8 NEDERLANDS INSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE (NIOD)

Saricon heeft enkele collecties geraadpleegd die berusten in het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie te Amsterdam. Belangrijke documenten betreffende de luchtoorlog bevinden zich onder meer in de collecties met toegangsnummers 077 en 216k.

- **Collectie Generalkommissariat für das Sicherheitswesen – Höhere SS- und Polizeiführer Nord-West (toegangsnummer 077)**

Geraadpleegde stukken

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
518	Verslagen van de Befehlshaber der Ordnungspolizei betreffende de luchtaanvallen op Nederlands grondgebied van 21 tot en met 27 augustus 1940.	Nee.
1328	Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941.	
1332	Stukken betreffende vijandelijke luchtaanvallen, landingen van vijandelijke vliegeniers, het vinden van versperringsballons, het werpen van springstof en het gebruik van sabotagematerialen, 1940-1943.	
1759	Berichtgevingen betreffende neergekomen vliegtuigen, 1943.	

- **Collectie Departement van Justitie (toegangsnummer 216k)**

Geraadpleegde stukken

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
180	Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontpofte explosieven, 23 juni 1943 - 28 april 1944.	Nee.
181 -185	Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbe-	

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
	schermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten	
329	Stukken betreffende het melden van schade door bombardementen en beschietingen uit vliegtuigen, 24 februari 1944 - 31 maart 1945	
331	Stukken betreffende het opstellen van processen-verbaal inzake bombardementen en beschietingen in verschillende gemeenten, 28 september 1944 - 31 maart 1945	
493	Stukken betreffende het instellen van een onderzoek naar de gevolgen van luchtaanvallen, 8 oktober 1944 - 6 februari 1945	

Samenvatting onderzoek NIOD:

Met betrekking tot het onderzoeksgebied zijn geen relevante gegevens gevonden.

3.9 EXPLOSIEVEN OPRUIMINGSDIENST DEFENSIE (EOD)

Saricon heeft twee collecties geraadpleegd afkomstig uit het archief van de Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD) en haar voorgangers, de collectie ruimrapporten en de collectie mijnenvelddocumentatie.

3.9.1 Collectie ruimrapporten, 1971-heden

Het is binnen de opdracht voor dit vooronderzoek niet mogelijk een overzicht samen te stellen van explosievenruiming in de periode tot 1971 waarvan kan worden gesteld dat dit (min of meer) volledig is. Dit volgt uit het beschrevene m.b.t. de archieven van het Korps Hulpverleningsdienst in paragraaf 3.5.

Voor de periode vanaf 1971 echter is het wel mogelijk een dergelijk overzicht te geven. Sinds dat jaar zijn alle rapporten (zogenoemde MORA's en UO's) van geruimde explosieven van de EOD en haar voorgangers centraal gearriveerd. Het grootste gedeelte van dit archief wordt heden beheerd door de Semi-Statistische Archiefdiensten van het Ministerie van Defensie te Rijswijk.

Dit archief is doorzoekbaar op (door de EOD samengestelde) registers op plaatsnaam. Saricon heeft ten behoeve van dit vooronderzoek de volgende registers gebruikt:

- Nigtevecht;
- Nederhorst den Berg;
- Stichtse Vecht;
- Ronde Venen.

Met betrekking tot het onderzoeksgebied zijn geen relevante meldingen gevonden.

3.9.2 Collectie mijnenvelddocumentatie, 1944-1947

Kort na de Tweede Wereldoorlog, in juni 1946, is een inventarisatie gemaakt van alle bekende en vermoedelijke mijnenvelden in Nederland. De Commandant van de Mijnopruimingsdienst (MOD) verklaarde toen dat er op Nederlands grondgebied zo'n 5.400 mijnenvelden waren gekarteerd en dat nog ongeveer 900 mijnenvelden gekarteerd moesten worden. In de jaren direct na de oorlog zijn de, zowel door Duitse als geallieerde eenheden gelegde, mijnenvelden opgeruimd.

Het totale aantal in Nederland geruimde landmijnen wordt geschat op 1,8 miljoen. Alleen al door Duitse krijgsgevangenen zijn een kleine 1,4 miljoen landmijnen geruimd. Verder werden er onder meer mijnen geruimd door geallieerde eenheden (operationeel ruimen – d.w.z. alleen het mijnenvrij maken van gebieden waarvan het direct voordeel opleverde voor de oorlogsspanning), door burgermijnopruiingsorganisaties en door het Korps Hulpverleningsdienst. Bij deze mijnenruiming zijn zeker 360 man om het leven gekomen, voor het grootste deel Duitse krijgsgevangenen.

In het najaar van 1947 staakten de organisaties die nog met het systematisch opruimen van mijnen waren belast hun werkzaamheden. Sindsdien zijn op of nabij de locaties van voormalige mijnenvelden nog sporadisch mijnen aangetroffen. Zelfs eind 20^e en begin 21^e eeuw zijn in Nederland nog meerdere vondsten gedaan van in grote hoeveelheden gedumpte mijnen. Het betrof hier mijnenvelden die in de periode 1944-1947 wel waren 'opgeruimd', maar waarbij de mijnen niet zijn afgevoerd of vernietigd, maar ter plaatse begraven. Ook het ter plaatse achterlaten van losse ontstekingsmechanismen, al dan niet bewust, kwam voor.⁴

De bij de mijnenruiming in de periode 1944-1947 gebruikte mijnenlegrapporten, en de destijds opgestelde mijnenruimrapporten, zijn nu in beheer bij de EOD. Uit de ruimrapporten blijkt dat niet in alle gevallen alle gelegde landmijnen zijn aangetroffen.

De EOD beschikt over een zoek sleutel op de collectie. Saricon heeft met betrekking tot het onderzoeksgebied bij de EOD een aanvraag om informatie uit deze collectie gedaan. Uit het onderzoek bleek dat in en in de directe omgeving van het onderzoeksgebied geen geregistreerde mijnenvelden of op mijnen verdachte gebieden hebben gelegen.

3.10 THE NATIONAL ARCHIVES, LONDEN

In The National Archives te Londen, het nationaal archief van Groot-Brittannië, ligt belangrijk archiefmateriaal over de luchtoorlog in Nederland in de periode 1940-1945, en over de bevrijding door Britse en Canadese grondtroepen in 1944-1945.

Saricon heeft in het verleden een grote hoeveelheid voor Nederlands grondgebied relevante gegevens uit dit archief verzameld. In het kader van dit vooronderzoek is in deze gegevens gezocht naar mogelijk voor het onderzoeksgebied relevante informatie.

Deze gegevens worden hieronder per archieftoegang behandeld.

- **Air Ministry: Allied Expeditionary Air Force, later Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force (AIR), and 2nd Tactical Air Force: Registered Files and Reports. (Toegangsnummer AIR 37).**

De meeste geallieerde luchtaanvallen op Nederlands grondgebied in de periode 1943-1945 zijn uitgevoerd door luchtmachteenheden die vielen onder de **Second Tactical Air Force** (2nd TAF) van de Royal Air Force (RAF). De 2nd TAF werd in 1943 samengesteld uit verschillende bestaande luchtmachtonderdelen, met als doel specifieke luchtsteun te verzorgen aan de opmars van het geallieerde grondleger in Noordwest-Europa.

Toegang AIR 37 bevat diverse voor Nederlandse grondgebied relevante documenten van de 2nd TAF, waaronder de dagelijkse rapporten. Deze *daily logs* van de 2nd TAF kunnen belangrijke informatie bevatten over operaties van de RAF in de omgeving van het onderzoeksge-

⁴ Informatie ontleend aan Meijers, A.H., *Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947* (Soesterberg 2013).

bied. Aan de hand van deze dagrapporten kan inzicht worden verkregen in de aard en omvang van een luchtaanval.

Saricon heeft de in de *daily logs* vermelde aanvallen op Nederlands grondgebied middels een zoek sleutel in kaart gebracht.

Geraadpleegde stukken

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
712	Daily Log Second Tactical Air Force, Jan. – Apr. 1944	Nee.
713	Daily Log Second Tactical Air Force, May – June 1944	
714	Daily Log Second Tactical Air Force, July – August 1944	
715	Daily Log Second Tactical Air Force, Sept. – Oct. 1944	
716	Daily Log Second Tactical Air Force, Nov. – Dec. 1944	
717	Daily Log Second Tactical Air Force, Jan. – Feb. 1945	
718	Daily Log Second Tactical Air Force, Mar. – May. 1945	

- **Air Ministry and Ministry of Defence: Operations Record Books, Commands, 1920-1980 (AIR 24). Fighter Command.**

De RAF was verdeeld in verschillende Commands, waarvan Bomber Command, Fighter Command en Coastal Command de meest relevante zijn. Toegang AIR 24 bevat diverse documenten die zijn verzameld en gearriveerd op het bevelsniveau van het Command.

Voor onderzoeksgebieden in het midden en westen van Nederland kunnen o.a. de appendices van de Operations Record Books HQ Fighter Command relevant zijn. Vanaf het najaar van 1944, en met name in de eerste maanden van 1945, bombardeerden squadrons van Fighter Command in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht infrastructuurele doelwitten en doelwitten die van doen hadden met lanceringen van Duitse V-wapens.

Saricon heeft deze aanvallen middels een zoek sleutel in kaart gebracht.

Geraadpleegde stukken

Inventarisnr.	Omschrijving	Relevant
632	H.Q. FIGHTER COMMAND. Appendices. A - D. 01 January 1944 - 31 December 1944	Nee.
635	H.Q. FIGHTER COMMAND. Appendices. A - E. 01 December 1944 - 31 December 1944	
638	H.Q. FIGHTER COMMAND. Appendices. A - D. 01 January 1945 - 31 January 1945	
641	H.Q. FIGHTER COMMAND. Appendices. A - D. 01 February 1945 - 28 February 1945	
644	H.Q. FIGHTER COMMAND. Appendices. A - B. 01 March 1945 - 31 March 1945	
648	H.Q. FIGHTER COMMAND. Appendices. A - D. 01 April 1945 - 30 April 1945	

Samenvatting onderzoek The National Archives:

Met betrekking tot het onderzoeksgebied zijn geen relevante gegevens gevonden.

3.11 BUNDESARCHIV-MILITÄRARCHIV, FREIBURG

Saricon beschikt over een verzameling documenten afkomstig uit het Bundesarchiv-Militärarchiv te Freiburg, Duitsland. Voor dit onderzoek zijn de Lageberichten (dagrapporten) van de Luftwaffenführungsstab met meldingen van luchtaanvallen op Nederlands grondgebied

over de periode augustus 1940 tot juli 1941 geraadpleegd, alsmede de bij die dagrapporten behorende bijlagen.

De stukken zijn afkomstig uit de volgende dossiers:

- Toegang RL2/II, inv 205-250, 345-348, 1025-1026.

Met betrekking tot het onderzoeksgebied zijn geen relevante gegevens gevonden.

3.12 NIEUWSBERICHTEN

3.12.1 Saricon collectie

Saricon beschikt over een collectie explosievengerelateerde nieuwsberichten uit de periode 1982 – heden. Voor de periode van 1982 tot 2003 betreft het een krantenknipseldatabase, voor de periode sinds 2008 betreft het een database met meldingen van nieuwswebsites. Saricon heeft in deze collectie gezocht naar relevante gegevens met betrekking tot het onderzoeksgebied. Deze zijn niet aangetroffen.

3.13 COLLECTIE STAFKAARTEN KADASTER

Saricon heeft de collectie Duitse en geallieerde stafkaarten uit de Tweede Wereldoorlog van het Kadaster te Zwolle geraadpleegd. Deze zijn onder meer gebruikt om een beter inzicht te krijgen in de topografie van het onderzoeksgebied in de Tweede Wereldoorlog. De volgende kaarten zijn gebruikt:

- Stafkaart 360 Ouderkerk (First Edition) 1:25.000, 1943;
- Stafkaart 361 Bussum (First Edition) 1:25:000, 1943.

Van de omgeving van het onderzoeksgebied heeft het Kadaster ook een zogenoemde Defence Overprint beschikbaar. Dit is een kaart waarop de bij de geallieerde militaire inlichtingendiensten bekende informatie over Duitse verdedigingswerken is weergegeven. Saricon heeft in deze collectie geen Defence Overprints van (de omgeving van) het onderzoeksgebied aangetroffen.

3.14 LUCHTFOTO'S

3.14.1 Luchtfoto's 1940-1945

Gedurende de Tweede Wereldoorlog werden door de Britse en Amerikaanse luchtmachten verkenningsvluchten boven Nederlands grondgebied uitgevoerd waarbij luchtfoto's werden gemaakt. Deze foto's moesten de geallieerde legers inlichtingen verschaffen over geschikte doelwitten voor luchtaanvallen, over de resultaten van eerder uitgevoerde luchtaanvallen, over Duitse militaire aanwezigheid, en over Duitse oorlogsproductie en overige economische activiteiten.

Hoewel aan de mogelijkheden voor interpretatie van dergelijke luchtfoto's diverse beperkingen kunnen kleven, vormen zij doorgaans een belangrijke bron in het vooronderzoek CE. Idealiter is via deze foto's vast te stellen wat exact de locaties zijn geweest die zijn getroffen door luchtaanvallen, en wat exact de locaties zijn geweest waar militaire objecten aanwezig zijn geweest (en waar dus een verhoogde kans geldt op het achterblijven van CE).

Geraadpleegde luchtfoto's

Saricon heeft de volgende collecties met historische luchtfoto's geraadpleegd:

- Wageningen UR, Afdeling Speciale Collecties van de Universiteitsbibliotheek. Dit archief bevat circa 93.000 luchtverkenningfoto's van Nederlands grondgebied in de oorlogsperiode, gemaakt door de RAF en United States Army Air Forces (USAAF) tijdens de Tweede Wereldoorlog.
- Kadaster te Zwolle. Dit archief bevat circa 110.000 luchtverkenningfoto's van Nederlands grondgebied in de oorlogsperiode, gemaakt door de RAF en USAAF. Ook bevat het archief voor- en naoorlogse luchtfoto's.

Gezien de enorme hoeveelheid luchtfoto's van Nederlands grondgebied, en de verspreiding van deze foto's over verschillende archieven, is het zoeken naar en het vinden van de meest geschikte luchtfoto's voor een vooronderzoek CE vaak geen sinecure.

De geschiedenis van de diverse luchtfotocollecties is complex, onder meer als gevolg van de uitwisseling van luchtfotomateriaal onder de diverse takken van de verschillende geallieerde luchtmachten en grondlegers, maar ook als gevolg van het naoorlogs verplaatsen, dupliceren en vernietigen van (delen van) luchtfotocollecties. Hierdoor bevinden zich vaak kopieën van dezelfde foto's in verschillende archieven – in Nederland, Engeland, Schotland, Canada en de VS. Waar van sommige foto's wereldwijd tientallen kopieën van wisselende kwaliteit kunnen bestaan, is van andere foto's geen enkele kopie meer beschikbaar.

Saricon heeft de afgelopen jaren zoek sleutels ontwikkeld op de luchtfotocollecties van de Wageningen UR en het Kadaster, die zijn gebaseerd op zowel originele zoek sleutels uit de oorlogsperiode (zogenoemde sortieplots) als op zoek sleutels die na de Tweede Wereldoorlog zijn vervaardigd door de beheerders van de collecties.

Door de Duitse firma Luftbilddatenbank, waarmee Saricon heeft samengewerkt voor het onderzoek in TARA, zijn zoek sleutels ontwikkeld op de TARA-collecties.

De door Saricon en Luftbilddatenbank vervaardigde zoek sleutels zijn in verregaande mate volledig, maar garanties dat alle relevante luchtfoto's van een bepaald gebied kunnen zijn gevonden, beoordeeld en gebruikt, kunnen niet worden gegeven. De vindbaarheid van luchtfoto's kan worden beïnvloed door onnauwkeurigheden in zoek sleutels die reeds in de oorlogsperiode en de daaropvolgende decennia zijn gemaakt. Daarnaast kunnen foto's in het verleden zijn vernietigd of vermist zijn geraakt; maar ook kunnen verloren gewaande foto's alsnog opduiken - zaken waarmee alle soorten archiefdocumenten nu eenmaal te maken hebben.

Aan de hand van bovengenoemde zoek sleutels op de collecties luchtfoto's van de Wageningen UR en het Kadaster zijn de onderstaande luchtfoto's verzameld. Bij de selectie is rekening gehouden met opnamedatum in relatie tot kwaliteit en schaal van de foto's.⁵ Aangezien er uit het archiefonderzoek geen datums bekend zijn van oorlogshandelingen waarbij het onderzoeksgebied betrokken is geweest is gepoogd luchtfoto's uit de oorlogsperiode te verzamelen die een evenredig tijdsbeeld schetsen:

Datum van opname	Collectienr.	Sortie/ collectienr.	Fotonummer	Herkomst
12 september 1944	0334	31	4283	Wageningen

⁵ In het WSCS-OCE wordt m.b.t. het luchtfoto-onderzoek vermeld: 'de organisatie dient de beschikbare luchtfoto's te rapporteren en daarin tevens de selectie te motiveren'. Saricon heeft deze tekst niet opgevat als zou er een verplichting bestaan een totaaloverzicht aan te leveren van alle luchtfoto's die dekking hebben met het onderzoeksgebied. Gezien het hierboven beschrevene, wordt een dergelijke inspanning niet zinvol geacht.

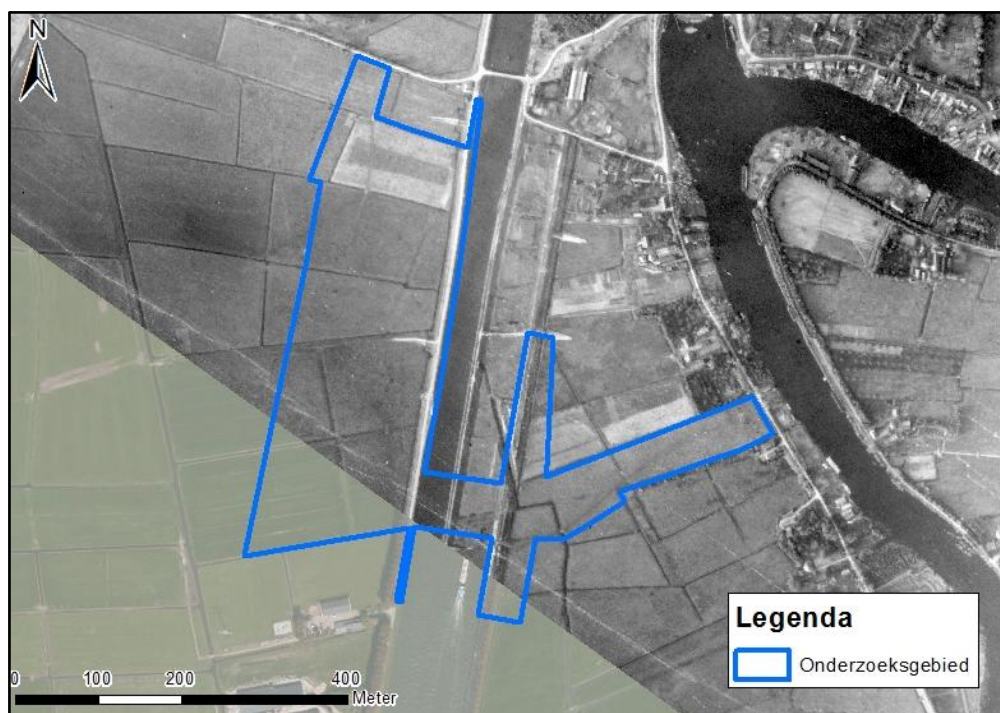
Datum van opname	Collectienr.	Sortie/ collectienr.	Fotonummer	Herkomst
17 september 1944		106G-2967	3208	Kadaster
26 februari 1945		106G-4535	3395	
9 april 1945	271	06	3117	Wageningen
19 april 1945	302	09	3069	

Dekking luchtfoto's

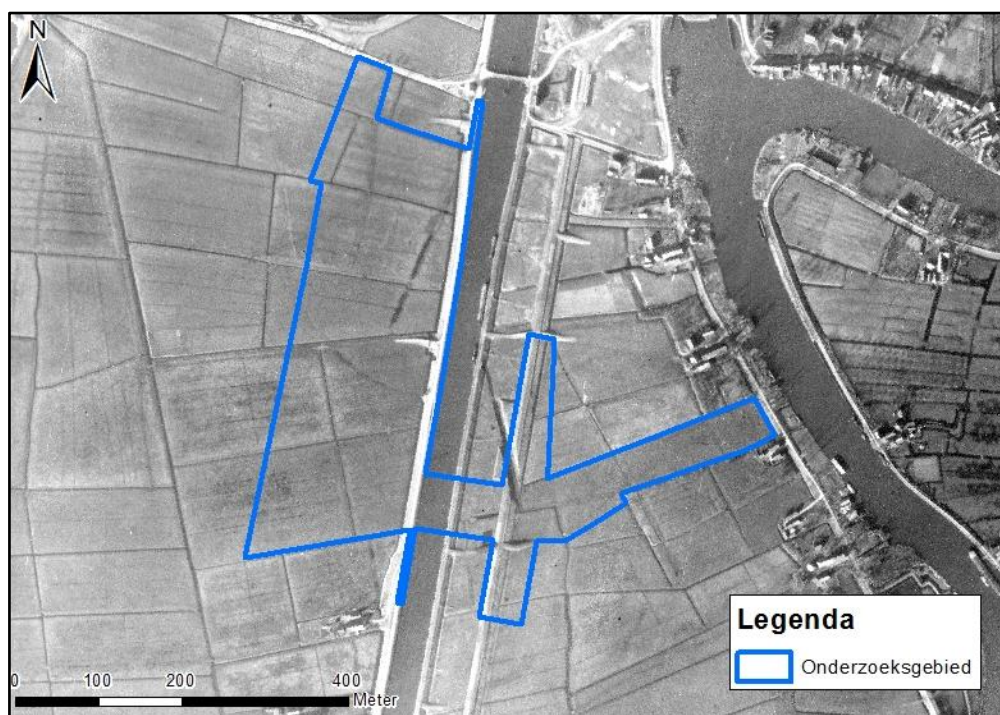
De foto's zijn gepositioneerd in GIS. Hieronder volgt een chronologisch overzicht in hoeverre het onderzoeksgebied op de luchtfoto's te zien is:

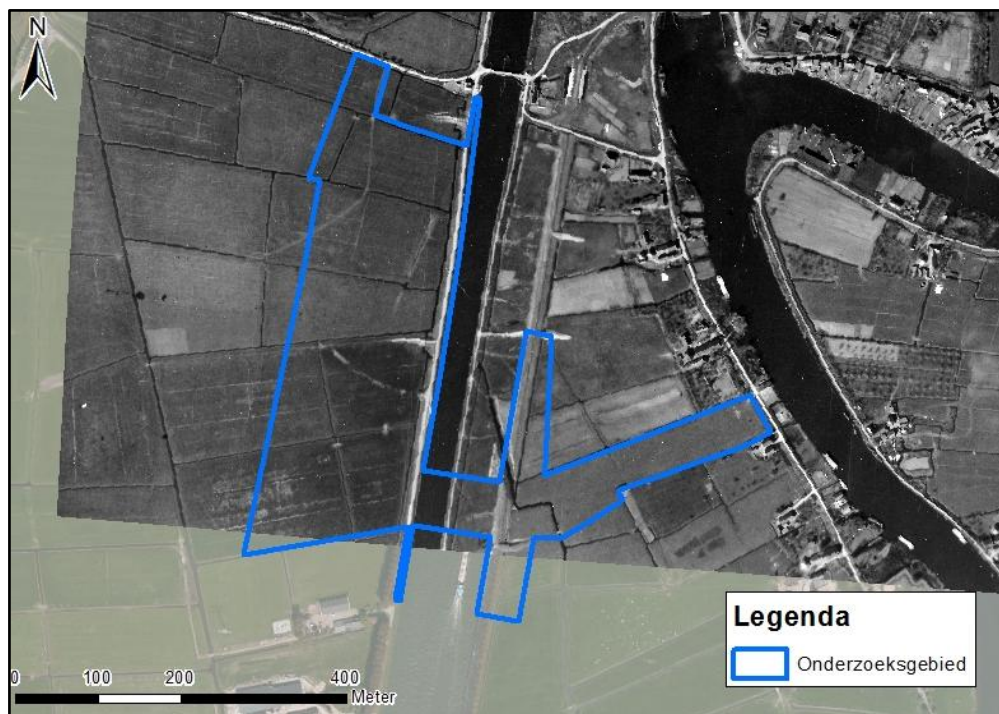
Figuur 4 Het onderzoeksgebied op een luchtfoto van 12 september 1944.

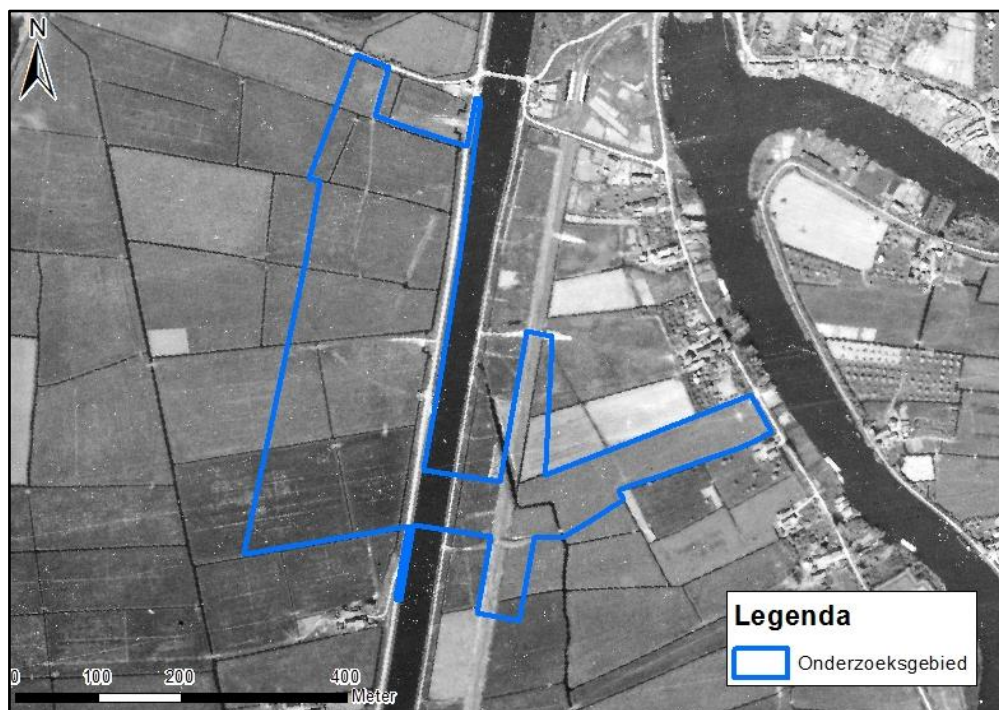
Figuur 5 Het onderzoeksgebied op een luchtfoto van 17 september 1944.

Figuur 6 Het onderzoeksgebied op een luchtfoto van 26 februari 1945.

Figuur 7 Het onderzoeksgebied op een luchtfoto van 9 april 1945.

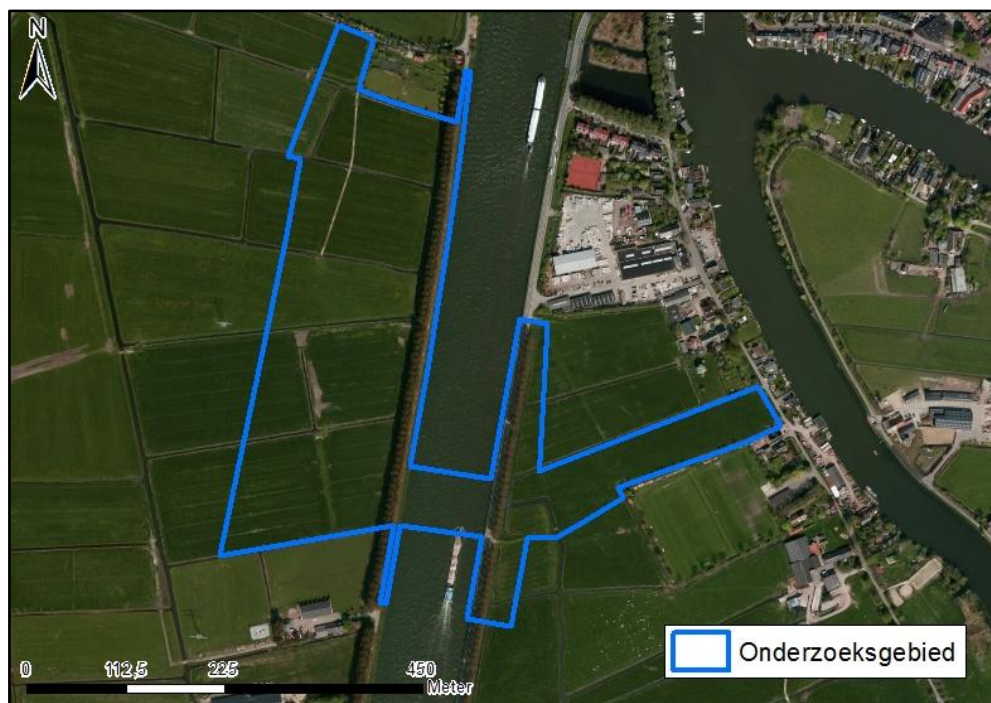

Figuur 8 Het onderzoeksgebied op een luchtfoto van 19 april 1945.

Luchtfoto-interpretatie

Alle luchtfoto's zijn bekeken en geanalyseerd op schade aan het landschap als gevolg van oorlogshandelingen. Uit het archiefonderzoek bij het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen is bekend dat in de laatste fase van de oorlog schuilgaten in de westelijke Vechtdijk werden gegraven. Het meest oostelijke deel van het onderzoeksgebied grenst aan deze dijk. Op luchtfoto's is daarom gekeken naar deze schuilgaten in deze dijk. In het onderzoeksgebied, grenzend aan de Vechtdijk, zijn echter geen schuilgaten gezien. Verder kan vastgesteld worden dat in en in de omgeving van het onderzoeksgebied geen schade aan het landschap als gevolg van oorlogshandelingen te zien is.

3.14.2 Naoorlogse luchtfoto's en satellietbeelden

Als een vergelijking wordt gemaakt van de luchtfoto's van het onderzoeksgebied uit de Tweede Wereldoorlog met die van huidige satellietbeelden dan valt op dat het Amsterdam-Rijnkanaal, dat voor een deel onderdeel uitmaakt van het onderzoeksgebied, naoorlogs is verbreedt. Na de Tweede Wereldoorlog is de oostelijke oever van het kanaal circa 50 meter afgegraven dit om het scheepvaartverkeer meer ruimte te geven.

4 CHRONOLOGIE RELEVANTE GEBEURTENISSEN

Saricon heeft op basis van de gegevens in hoofdstuk 3 een overzicht van gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog opgesteld, waarbij gebruik is gemaakt van alle op het moment van opstellen beschikbare bronnen. Deze bronnen zijn besproken in hoofdstuk 3 en opgenomen in de bronnenlijst achter in dit document.

In onderstaande gebeurtenissenlijst is, vooruitlopend op hoofdstuk 5 van deze rapportage, direct een eerste beoordeling van de relevantie voor het onderzoeksgebied opgenomen.

Gebeurtenissenlijst:

Datum	Aangetroffen informatie	Bron
Onbekend	Tijdens de Tweede Wereldoorlog werden de stalen hefkoepels van het geschut van fort Nigtevecht door de Duitse bezetter verwijderd ten behoeve van de oorlogsindustrie. Fort Nigtevecht valt buiten het onderzoeksgebied.	Internet
Laatste fase van de oorlog	In de westelijke Vechtdijk van Nigtevecht werden schuilgaten gegraven. Een exacte locatie is niet bekend. Een deel van het onderzoeksgebied grenst aan de Vechtdijk. Op luchtfoto's is echter geen schade aan het landschap te zien.	Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen; luchtfoto's.
18 februari 1945	Het fort Nigtevecht was door de Duitse bezetter in gebruik als munitie- en materieelopslagplaats. Het fort Nigtevecht valt buiten het onderzoeksgebied.	NIMH
April 1945	In Nederhorst den Berg stukken land ten oosten van de Vecht door de Duitse bezetter geïnnundeerd. Deze locatie valt buiten het onderzoeksgebied.	Literatuur

5 BEOORDELING BRONNENMATERIAAL

5.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk worden de gebeurtenissen zoals die zijn opgesomd in voorgaand hoofdstuk beoordeeld op hun relevantie voor het onderzoeksgebied en of we op basis daarvan kunnen vaststellen of er voldoende of onvoldoende indicaties zijn die duiden op de aan- of afwezigheid van CE en/of restanten daarvan in het onderzoeksgebied. Wellicht ten overvloede wordt hier vermeld, dat hierbij in principe alleen een beoordeling is gegeven van de relevantie voor het gebied aangegeven als onderzoeksgebied in paragraaf 2.4 – de genoemde gebeurtenissen kunnen wel relevantie hebben voor gebieden buiten dit gebied. Verder worden in dit hoofdstuk de leemten in kennis van het historisch onderzoek toegelicht.

5.2 LEEMTEN IN KENNIS

Bij het vertalen van de historische informatie die is besproken in dit hoofdstuk naar verdachte gebieden gelden verschillende leemten in kennis. Deze kunnen bijvoorbeeld voortkomen uit het ontbreken van historisch bronnenmateriaal, beperkingen aan de mogelijkheden van luchtfoto-interpretatie, en het niet achterhalen van concrete locaties van gebeurtenissen of objecten.

De leemten in kennis zijn hieronder opgesomd. Hierbij is zo veel mogelijk vermeld, welke in hoofdstuk 3 besproken gebeurtenissen niet tot een concrete locatie zijn herleid. Dit conform punt 3 van paragraaf 6.5.1 van het WSCS-OCE.

- Een deel van de in de literatuur en archieven aangetroffen beschrijvingen van locaties van mogelijk relevante oorlogshandelingen en/of munitievondsten is niet herleid tot locaties in de huidige topografie, te weten: de exacte locatie waar schuilgaten in de westelijke Vechtdijk zijn gegraven is niet bekend;
- Een deel van het onderzoeksgebied bestaat uit water (Amsterdam-Rijnkanaal). Dit werpt beperkingen op voor de mogelijkheden om harde conclusies te trekken over aan- of afwezigheid van CE op basis van de luchtfoto-interpretatie;
- Sommige gebruikte luchtfoto's dekken het onderzoeksgebied niet geheel;
- Informatie over munitieruimingen in de periode 1940-1970 is veelal niet bewaard gebleven, niet gearhiveerd dan wel niet centraal gedocumenteerd, waardoor het binnen de scope van dit vooronderzoek CE niet mogelijk is hiervan een overzicht samen te stellen waarvan kan worden gesteld dat dit (min of meer) volledig is;
- In het gemeentearchief zijn geen oorlogsschadeformulieren of dossiers betreffende het ruimen of aantreffen van munitie gevonden. Verder zijn er geen documenten van de luchtbeschermingsdienst gevonden over de periode 1940-medio 1942 en 1945;
- Niet alle boven Nederland uitgevoerde bomafwerpen zijn van geallieerde zijde even nauwkeurig geregistreerd. Met name 'willekeurige' afwerpen (*jettisons*) als

gevolg van het in nood geraken van bommenwerpers zijn hierdoor moeilijker onderzoekbaar;⁶

5.3 BEOORDELING RELEVANTIE GEBEURTENISSEN VOOR HET ONDERZOEKSGBIED

Uit het onderzoek is geen informatie naar voren gekomen dat het onderzoeksgebied tijdens de Tweede Wereldoorlog betrokken is geweest bij oorlogshandelingen zoals bombardementen en/of grondgevechten.

Uit archiefonderzoek is wel een melding bekend dat in de laatste fase van de oorlog in Nigtevecht schuilgaten in de westelijke Vechtdijk zijn gegraven. Omdat het meest oostelijke deel van het onderzoeksgebied grenst aan deze dijk is daarom op luchtfoto's gekeken naar de aanwezigheid van deze schuilgaten in het onderzoeksgebied. Deze schuilgaten waren niet te zien. Schuil- of mangaten zijn volgens bijlage 3 van het WSCS-OCE onverdacht op CE en daarom voor dit onderzoek ook niet relevante.

Op basis van bovenstaande informatie kan vastgesteld worden dat er geen indicaties zijn dat in het onderzoeksgebied CE zijn achtergebleven. Het onderzoeksgebied is derhalve **onverdacht** op CE.

⁶ Een noodsituatie kon zich voordoen wanneer een bommenwerper werd opgejaagd door een vijandelijk jachtvliegtuig, omdat het was aangeschoten door luchtafweer, of door allerlei technische problemen. Ook kon het gebeuren dat als gevolg van een mechanische storing (een deel van) de bommenlading boven het doelwit niet uit het bommenruim was losgekomen (een zogenoemde *hang-up*). In alle gevallen werd bij zo'n 'willekeurige' afworp door geallieerde bommenwerpers gesproken van een 'jettison' (werkwoord: to jettison). Een jettison kon echter ook als oorzaak hebben dat er eerder geen geschikte doelwitten waren gevonden en men de bommen kwijt wilde alvorens de terugtocht naar de vliegbasis te aanvaarden. Wanneer het toestel niet terugkeerde op de basis, konden de noodafworpen uiteraard niet in logboeken worden geregistreerd. En wanneer het toestel wel terugkeerde, was de plaats van de afworp voor de bemanning vaak niet geheel duidelijk geweest.

6 CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

6.1 CONCLUSIE

In opdracht van provincie Noord-Holland heeft Saricon een vooronderzoek CE uitgevoerd ter plaatse van de locatie Fietsbrug te Nigtevecht. Aanleiding voor het vooronderzoek vormen toekomstig geplande werkzaamheden voor de aanleg van de fietsbrug.

Op basis van de beoordeling van alle op het moment van opstellen van dit rapport beschikbare bronnenmateriaal is geconcludeerd dat er onvoldoende indicaties zijn om te spreken van de mogelijke aanwezigheid van CE.

Het onderzoeksgebied is onverdacht van CE. Dit is gespecificeerd op de CE-bodembelastingkaart in bijlage 3.

6.2 ADVIES VERVOLGTRAJECT

Saricon adviseert een afschrift van dit rapport naar de betrokken gemeente te versturen zodat het bevoegd gezag op de hoogte is van het onderzoek.

Saricon adviseert om **geen** opsporing van CE te laten uitvoeren in het onderzoeksgebied.

Mochten bij werkzaamheden in de onverdachte gebieden toch spontaan CE worden aangetroffen dan is het zaak dat een procedure in werking wordt gesteld om het risico tot een minimum te beperken. De politie moet worden gewaarschuwd, die de EOD van een eventuele vondst in kennis zal stellen.

7 BIJLAGEN

Bijlage 1
Distributielijst

- Provincie Noord-Holland;
- Saricon.

Bijlage 2

Bronnenlijst

Rapportages van eerdere (voor)onderzoeken:

- Vooronderzoek 'Conventionele Explosieven Amsterdam-Rijnkanaal' van Saricon met kenmerk 72389-VO-04 d.d. 2 september 2008;
- 'Vooronderzoek Conventionele Explosieven Fietsbrug Nigtevecht' van Saricon met kenmerk 12S048-VO-01 d.d. 20 april 2012.

Literatuur:

- Amersfoort, A. en P. Kamphuis (red.), *Mei 1940. De strijd op Nederlands grondgebied* (Den Haag 2012);
- Blankenstein, E. van, *Bruggen in Nederland 1940-1950. Vernieling en herstel* (Zutphen 2009);
- Boomsma, Hans en J.B. Mangé (red.), *De Vechtstreek zoals het was* (Dordrecht 1992);
- Dagblad De Gooi- en Eemlander/ Dagblad van Almere (red.), *Over leven: herinneringen aan de oorlogsjaren 1940-1945 in Gooi, Eemland en Vechtstreek* (Haarlem 1995);
- Eversteijn T., *Bombardementen, raketbeschietingen, neergekomen V-wapens en militaire vliegtuigverliezen in de periode 10 mei 1940-5 mei 1945* (z.p. 2011);
- Klep, C. en B. Schoenmaker, *De bevrijding van Nederland 1944-1945. Oorlog op de flank* (Den Haag 1995);
- Korthals Altes, A., *Luchtgevaar. Luchtaanvallen op Nederland 1940-1945* (Wormer 1984);
- Meijers, A.H., *Achtung Minen – Danger Mines. Het ruimen van landmijnen in Nederland 1940-1947* (Soesterberg 2013);
- Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945, *Verliesregister 1939-1945. Alle militaire vliegtuigverliezen in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog* (z.p. 2008);
- Zwanenburg, G.J., *En nooit was het stil. ...Kroniek van een luchtoorlog* (Almere z.j.);

Collectie stafkaarten Kadaster, Zwolle:

- Stafkaart 361 Bussum, 1943, schaal 1: 25.000;
- Stafkaart 360 Ouderkerk, 1943, schaal 1:25.000.

Luchtfoto's:

Datum van opname	Collectienr.	Sortie/ collectienr.	Fotonummer	Herkomst
12 september 1944	0334	31	4283	Wageningen
17 september 1944		106G-2967	3208	Kadaster
26 februari 1945		106G-4535	3395	
9 april 1945	271	06	3117	Wageningen
19 april 1945	302	09	3069	

Gemeente- en streekarchieven:

Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen:

Toegen archief	Inv.	Omschrijving
1039 Archief gemeente Nigtevecht 1600-1942	191	Agenda van ingekomen stukken en minuten van uitgaande stukken, 1940.

Toegen archief	Inv.	Omschrijving
	193	Idem, 1940.
	199	Idem, 1941.
	204	Idem, 1942.
	205	Idem, 1942.
	309	Luchtbeschermingsdienst Nigtevecht, 1937-1945 (nog niet ontsloten).
1040 Archief gemeente Nigtevecht 1943-1988	Geen relevante inv.	-

Nationaal Archief, Den Haag:

Toegang	Inventarisnummer
2.04.53.15 Inspectie Bescherming Bevolking Luchtaanvallen	75 Meldingen en processen-verbaal ontvangen van gemeenten over geallieerde luchtafactiviteiten, 1940-1941, Noord-Holland
2.04.110 Ministerie van Binnenlandse Zaken, Korps Hulpverleningsdienst	5 Correspondentie van de Hulpverleningsdienst, 1959-1974
	47 Stukken betreffende de bewaking van munitiedumps, 1947
	51-66 Registers inzake meldingen van geruimde explosieven. Diverse kringen, 1954-1967.
	68 Stukken betreffende het dumpen van munitie in zee, 1960-1971.

Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD), Amsterdam:

Toegang	Inventarisnummer
077 Generalkommissariat für das Sicherheitswesen	518 Verslagen van de Befehlshaber der Ordnungspolizei betreffende de luchtaanvallen op Nederlands grondgebied van 21 tot en met 27 augustus 1940.
	1328 Dagberichten van de Befehlshaber der Ordnungspolizei Den Haag betreffende vijandelijke luchtaanvallen, 1940-1941.
	1332 Stukken betreffende vijandelijke luchtaanvallen, landingen van vijandelijke vliegers, het vinden van versperingsballons, het werpen van springstoffen en het gebruik van sabotagematerialen, 1940-1943.
	1759 Berichtgevingen betreffende neergekomen vliegtuigen, 1943.
216k Departement van Justitie	180 Rapporten van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politiekorpsen en de Marechaussee inzake het geven van het sein luchtalarm, het neerstorten van vliegtuigen en vliegtuigonderdelen en de vondst van niet-ontplofte explosieven, 23 juni 1943 - 28 april 1944.
	181 -185 Processen-verbaal van de plaatselijke luchtbeschermingsdiensten, politie en Marechaussee met betrekking tot vijandelijke vliegtuigen, bomaanvallen en ontploffingen in verschillende gemeenten
	329 Stukken betreffende het melden van schade door bombardementen en beschietingen uit vliegtuigen, 24 februari 1944 - 31 maart 1945
	331 Stukken betreffende het opstellen van processen-verbaal inzake bombardementen en beschietingen in verschillende gemeenten, 28 september 1944 - 31 maart 1945
	493 Stukken betreffende het instellen van een onderzoek naar de gevolgen van luchtaanvallen, 8 oktober 1944 - 6 februari 1945

Semistatistische Archiefdiensten Ministerie van Defensie (SSA), Rijswijk:

- Archief van de Mijn- en Munitie Opruimings Dienst (MMOD) 1945-1947.

Saricon Collectie, Sliedrecht:

- Collectie explosievengeerelateerde nieuwsberichten 1982 – 2005;

National Archives, Londen:

- Air Ministry: Allied Expeditionary Air Force, later Supreme Headquarters Allied Expeditionary Force (AIR), and 2nd Tactical Air Force: Registered Files and Reports. (Referenties AIR 37-712 tot en met AIR 37-718).
- Air Ministry and Ministry of Defence: Operations Record Books, Commands, 1920-1980. Fighter Command (Referenties AIR 24-632/635/638/641/644/648).

Bundesarchiv-Militärarchiv, Freiburg:

- Toegang RL2/II, inv 205-250, 345-348, 1025-1026.

Explosieven Opruimingsdienst Defensie (EOD), Soesterberg/Rijswijk:

- Collectie ruimrapporten (MORA's en UO's) van de gemeenten Nigtevecht, Stichtse Vecht, Ronde Venen en Nederhorst den Berg;
- Collectie mijnenvelddocumentatie.

Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH), Den Haag:

- Collectie 575, Duitse verdedigingswerken en inundaties van Nederlands grondgebied in de oorlog en rapporten van militaire aard vanuit bezet Nederland aan het Bureau Inlichtingen Londen 1940-1945:

Inventarisnr.	Omschrijving
120	Verslag verdedigingswerken en inundaties in de bezettingstijd deel II. Hoofdstuk VI de provincie Noord-Holland: overzicht van de waterstanden op de Vecht en op het Merwedekanaal aan de sluizen te Nigtevecht van 1 april tot en met 7 mei 1945.
328	Bericht E/2411/45 d.d. 18 februari 1945. Inlichtingen betreffende het inundatiegebied in het rayon Abcoude, alsmede over de forten te Abcoude, Nigtevecht en Winkel.

Bijlage 3 **CE-bodembelastingkaart**

Een digitale versie op A0-formaat van de CE-bodembelastingkaart met kenmerk 14S113 is separaat bij dit document gevoegd (bij definitieve rapport). Onderstaande tekening is een indicatie van de resultaten van het onderzoek. Het onderzoeksgebied is onverdacht.

Bijlage 4 Certificaten

**Saricon B.V.
te Sliedrecht**

heeft aangetoond te beschikken over een VCA-systeem voor het realiseren van veiligheidsbeheersing conform de richtlijnen:

VCA (2008/5.1)**

Evaluatie van het VCA-systeem heeft plaatsgevonden volgens de procedures voor VCA-systeemcertificatie van TÜV Nederland voor het toepassingsgebied:

Het opsporingsproces van conventionele explosieven, waaronder:

- advisering, vooronderzoek, integrale veiligheid,
- het opsporen, benaderen, identificeren en ruimen,
- directievoering en toezicht.

Het uitvoeren van radardetectie tbv archeologie, geologie en het opsporen van ondergrondse structuren en infra.
(Nace code: F 42)

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer : 13864/1.3
Geldig tot : 25-05-2015
Datum uitgifte : 25-05-2012
Datum eerste certificaat : 30-08-2007

Algemeen directeur

TÜV Nederland QA B.V. - Postbus 120 5680 AC Best - Tel. +31-(0)499-339500 - Fax +31-(0)499-339509
Website: www.tuv.nl - e-mail: info@tuv.nl

**Saricon B.V.
te Sliedrecht**
KvK: 23063102

heeft aangetoond dat het managementsysteem en de verrichte werkzaamheden voldoen aan het:

**Systeemcertificaat
Opsporen Conventionele Explosieven
WSCS-OCE: 2012, versie 1**

Het bedrijf voldoet daarmee aan de in de bovengenoemde werkveldspecifieke certificatieschema vastgelegde eisen ten aanzien van:

Deelgebied A: Opsporing

Evaluatie van het managementsysteem heeft plaatsgevonden volgens de procedures voor systeemcertificatie van TÜV Nederland.
Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer : 13864/3.1
Geldig tot : 10-03-2015
Datum uitgifte : 01-07-2012
Datum eerste certificaat : 15-12-2006

Algemeen directeur

TÜV Nederland QA B.V. - Postbus 120 5680 AC Best - Tel. +31-(0)499-339500 - Fax +31-(0)499-339509
Website: www.tuv.nl - e-mail: info@tuv.nl
Aanwijzingsbeschikking Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onder nummer: GB/VNW0200914037

**Saricon B.V.
te Sliedrecht**

heeft aangetoond te beschikken over een gedocumenteerd en geïmplementeerd kwaliteitsmanagementsysteem conform de norm:

NEN-EN-ISO 9001:2008

Evaluatie van het kwaliteitsmanagementsysteem heeft plaatsgevonden volgens de procedures voor systeemcertificatie van TÜV Nederland voor het toepassingsgebied:

Het opsporingsproces van conventionele explosieven, waaronder:

- advisering, vooronderzoek, integrale veiligheid,
- het opsporen, benaderen, identificeren en ruimen,
- directievoering en toezicht.

Het uitvoeren van radardetectie tbv archeologie, geologie en het opsporen van ondergrondse structuren en infra.

Het geven van opleidingen en cursussen op het gebied van opsporen van conventionele explosieven.

Deze certificatie is onderworpen aan een jaarlijkse evaluatie door TÜV Nederland.

Registratienummer : 13864/1.7
Geldig tot : 25-05-2015
Datum uitgifte : 05-04-2013
Datum eerste certificaat : 09-10-2006

Algemeen directeur

TÜV Nederland QA B.V. - Postbus 120 5680 AC Best - Tel. +31-(0)499-339500 - Fax +31-(0)499-339509
Website: www.tuv.nl - e-mail: info@tuv.nl

TÜV NEDERLAND

verklaart dat
het veiligheidszorgsysteem van:

**Saricon B.V.
te Sliedrecht**

Voldoet aan de Specifieke railinfrastructuur verificatiepunten
Branchegerichte Toelichting Railinfrastructuur BTR (2004).

Werken in de Risicogebieden van de Railinfrastructuur.

Implementatie van het systeem is aan de hand van
projectbezoeken geverifieerd.

Registratienummer : 13864/1.8
Geldig tot : 25-05-2015
Datum uitgifte : 07-03-2014
Datum eerste certificaat : 30-08-2007

Algemeen directeur

TÜV Nederland QA B.V. - Postbus 120 5680 AC Best - Tel. +31-(0)499-339500 - Fax +31-(0)499-339509
Website: www.tuv.nl - e-mail: info@tuv.nl